

Helt och hägdisl vid glasbruket

Luf. 77

Berättat av J. glasblåsaremästaren
Johan Bengtsson, Håsta. Född i Håsta
1872. Han skulle varit berätt skär.

Fadern var kypare och slagverkskarl
på lantgården. Johan Bengtsson var
9½ år gammal, när han började
arbeta på bruket.

Skutet om lördagarna slutade
vid 4 tiden, när vi hade raster. Det
var olika tid aufter som glas-
massan räckte. Ibland kunde vi
gå fritt mitt i veckan vid 3 tiden
aufter som tillverkningen utav massen
stod till. Vårje verkstad med 6-7 man
hade en regel och på den regeln var
en 100 kg sand, 30-35 kg. soda och andra
smågridd'ener och sedan skerse
(krossglas). Sedan trullades det till
olika huskåusglas ss älgglas, dricks-
glas, sytturkar, vattenkaraffer m. m.
De olika verkstäderna kunde ställa
olika tidigt beroende på vad för
slags glas man skulle tillverka.
Varen t. ex. lag ju mer glas än vad
småglas gjordes. I regel gjordes vi

vinglas till julkort, och sedan dricks-
glas och skivade med vadt glasmas-
san ängde till. Det rånsta glaset
blev rost.

I regel ville de putra till och
ha det lite snyggt i hemmen till
söndagen, och det ville de ju än i
dag. I hemmen skivades om lö-
slagsen. Lördagskvällen användes
till att glasblåsarna gick till var-
andra och resonerade med var-
andra. Det var de gifta. Ung-
damen var för det mesta ute och
roade sig.

2). Lördagsarbete förhåller inte för
glasblåsaremäslarna men för
slappare, glassmälare och skivare

(som hade ved). Lästent arkte järe-
kam året om på söndagarna samt
på änts helgdagar. Det har också
järekammitt, för det måste järe-
kamna vid ett glasbruk.

3) Om söndagarna skedde man upp
olika tidigt. De som hade ~~en~~
haby och fiska och jaga skedde upp
vid 4 tiden. Enkelt likt vissa
glasblåsare och jaga. Om vardagar-
na skedde vi upp kl 4, när vi här-
jade vid kl 5.

4) Nattiderna var samma om
söndagarna som vardagarna,
frukost, middag och kväll. Frukost
var kl 8, middag kl 1. och kvällen

mat vid 7 tiden.

Om sändagarna skulle det vara bättre mat än amars, och det skulle vara städast och undanpart till kl 10 i mitt hem. Om helg dagarna hade vi i vårt hem servett på bordet.

57. Rusa hade sändagskläder.

61. Jag har alltid besökt kyrkan. Jag gick ganska ofta till kyrkan. De första glasblåsarna, såväl märlarna som andra artular vid Klara, gick mycket till kyrkan. Ingen frekventhet mot kyrkan före kam. Glasblåsarna hade före min tid egna bänkar i kyrkan

de t. o. m. läste bänkbarna, när de
gick mr. Glasblåsarna ansåg
sig för så då ganska tätt på
sambandskalan.

Det ansågs i slutet på 1800-talet,
att man borde gå i kyrkan ann
helgdagarna. Det var en ganska
hög trafik från buket till
kyrkan. Familjerna gick var
för sig. Det var som man gick
för sig på söndagsmorgnaden. Det
kan inte finnas en och annan
person, som inte begynde sig om
kyrkan, men det kallade ingen
om. Det har det ju alltid funnits
och finns i dag som är och
ger församlen.

Den nationarden gick de olika

mycket. de gick härifrån bruket
en del. Det var ingen särskild dag
på kyrkoåret, som de gick. När
man gick till näswarden, skulle
man vara högtidsklädd, de som
hade högtidskläder hade dem,
annars fick de gå klädda i
vanlig klädn.

7/ De första gick till kyrkan,
men äldre kunde bestämma styris.
Det var för äldre personer att
saga till husken i stallet, så
fick de styris till kyrkan. mat
betalning. Detta gäller senare
av 1800 talet och början av 1900-
talet.

7/ Skarblasarna hade de 2

främsta och de 2 nedre bänkan-
na i kyrkan. Dessa bänkar hade
glasblåsarna ständigt. Det övriga
folket hade bänkar efter rote och
fiske flytta. Det var vanligen en
rote i varje bänke. Bänksamrådet
skedde nyårsdagen, då de flyttades
fram en bänke.

Visa söndagar var det drängar
i kyrkan. Glasblåsarnas bänkar
brukade vara fullsatta om sön-
dagarna, men hade det varit
nn, så hade de varit samma.
Det behövdes inte så mycket för
att fylla dem, när de kom hela
familjerna.

8) Glasblåsarna samlades i

varandraas hem och sedan, när
musikören blev, spelade den an
sändagsen., och så var det så
gå och hära den. Varje sändags-
morgon spelar den i kyrkan. Den
första musikören bildades nog
för en 75 år sedan. Tunga möten
eller sammankamster förkam
an sändagsarna. Det gjordes det
när järnan nykterhetsföreningen
kam hit. Det var förresten den
första föreningsammanslutningen,
som var här. I Växjö hade de
här i skolan, som de hade
här musiksal och lög. Kostnads-
na brukade ha sina lagemöten
vid 6-7 tiden på sändagskvällarna.
Det förkam, och de hade sina möten

på lördagskvällarna också, men
i regel var det om söndagskvällar-
na.

9). Inga särskilda syskon förekom
i hemmet under söndagarna. För
min personliga del brukade jag gå
ut och gå mycket på söndagsmorn.,
även när jag varit i kyrkan. Då
kunde en 3-4 samla och gå och prata
och resonera. Leland läste jag i
någon postilla i synnerhet i Johan
Buds. Jag har Luders och Johan
Buds postillor, och Elvings har jag
läst också. Den hade svärfar, så
jag läste (Min svärfar var formma-
kare och lagghälsmakare här på
byn. Han hette Leland.)

Min svärmar lärte mycket. Han var
religiös. Det var inte många helgögar,
utan att han bevisade kyrkan.

Evangelien var inte mot kyrkan, men
han gick inte så ofta, för han var
en ivrig jägare. Förvaret vill ha
hanan med sig. Svärmar hade
Nase och Lambens visor.

I en del familjer bland glas-
blåsarna förekom busandakt. Det
vanligt för, att om morgnarna
och kvällarna låsa morgon- och
aftonläsen i psalmboken. I turvid-
sak barnen skulle låsa. Det var
vanligt för i alla hem i Koska,
att busandakt hölls. Om det var
vår- och sommar såg inte svara för,
men åtminstone var det om helgögar.

När jag konfirmerades fick jag
av far Melins titel förklaringar. Min
far var kyrare på Kosta. Han ar-
betade på glasverket.

Av tidningarna lästes till Smilunds-
posten, Nya Växjöbladet, Nymanbladet
vetskapsploga lästes mycket. De
var i min uppväxt de mest lästa
tidningarna här.

Vid högtiderna ställde
ungdomen till med dans. De lade
ihop och tynde sig en lokal någon-
stans. De kunde tyra hos någon
familj, som hade skara rum, och
så var det dansen uppe i Stårgöl.
Vid midsommar hade de maysling.
Då hade de skalsalarna. Här
var 3 mayslingar här. I Stårgöl

var de vanliga färdturkarbarna
och här i Kosta var för det mesta
hänstemen och de gifta glas-
blåsarna. Uppre i Kulla var ung-
damen från glasbruket.

Midsommar firades med dans, och
så lade de ihop, så de hade lite
spirit och förtäring. Så hela midsom-
marhelgen gick i festlighetens tecken.

Släpparti anordnade i Kullabro
glasblåsarna och hänstemen efter
jul. De höll ihop. De övriga kunde ju
också anordna ibland, men det var
inte så ofta. Jag för min del har
sällan varit med. Så kunde de resa
till den hvar sin Eriksmåla. Där var
gästgivaregårdar. Det var inte varje
vinster det förhåller. De tyckte trötta

av bänder och sedan hade belagts en
12-13 hästar, som de hade att hålla
glaset med till dess.

11) De agifla till för det mesta ihop
och så de gifla.

12) En del tyckte inte om dans. Det
kunde vara någon enda som inte
gillade all dans. Om det ansågs för
synd, kan jag inte säga. För den
som inte gillade dans ansågs den
väl för synd.

Allt spela kort ansågs för att vara
syndigt, men de spelade ju i alla
fall. Bland både ungdom och äldre
spelades mycket kort. Det spelades
mycket om pengar särskilt vid festliga

hufvuden. På samrums lag ungdomen
och på gästerna och spelade kort.

Det användas sprit annars inte syndigt.
Mykterhetsrörelsen tyckte de var galen
här en bärja, så de var mycket del
om den i bärja, men den lever än
i dag.

De fruktiga har aldrig haft
något rofäste här. Rumors har det
 varit de som försökt. F. o. m. främsnings-
armén har varit här. Det kan
någon slipare hit i bärja på 1900. t.
och de var fruktiga och hade
sammansvärden nästan var kväll.
När de flyttade härifrån, så lag det
stunt. Det var kanske elopar tre
som anslöt sig till den, men det var
inga glasarbetare.